

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref
200800545

Vår ref
200800596-/TIL

Dato
4.5.2008

Høring - innstillingen fra Stjernø-utvalget NOU 2008:3 Sett under ett - ny struktur i høyere utdanning

Vi viser til brev fra Kunnskapsdepartementet av 28. januar 2008.

Nedenfor følger innspill fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet:

Departementet viser til uttalelse i NOU 2008: 3 kapittel 19 hvor situasjonen for funksjonshemmede, herunder mål, utfordringer og tiltak for funksjonshemmede studenter i høyere utdanning beskrives.

En av utfordringene som tas opp under pkt. 19.3 Utvalgets vurderinger, er studiefinansieringen. Det vises til at denne oppfattes som et problem for funksjonshemmede og utvalget mener at det må ryddes opp på dette feltet. Blant annet trekkes det frem at "grenseflaten mellom utdanningsstøtte og trygdeytelser synes noe uklar". Det vises også til følgende utsagn: "Støtte fra Arbeids- og velferdsetaten tillater for eksempel ikke studier i utlandet, samtidig som det er en nedre aldersgrense på 26 år."

Under pkt. 19.4 Utvalgets forslag, sies det at "Kunnskapsdepartementet tar opp med NAV at også studenter på attføring bør få samme rettigheter som andre studenter med hensyn til studiefinansiering. Det gjelder bl.a. rett til å studere i utlandet på lik linje med andre." Det konkluderes under dette strekpunktet med at "Ansvarsdelingen mellom Lånekassen og NAV må avklares."

Som Arbeids- og inkluderingsdepartementet også tidligere har påpekt, er attføring ikke primært en studiefinansieringsordning. Målet med yrkesrettet attføring er at søker skal bli i stand til å skaffe seg eller beholde høvelig arbeid. Attføringsytelser gis til den som på grunn av sykdom, skade eller lyte har fått sin evne til å utføre inntektsgivende arbeid varig nedsatt,

eller har fått sine muligheter til å velge yrke eller arbeidsplass vesentlig innskrenket. Attføringsytelser gis i forbindelse med gjennomføring av tiltak som er nødvendige og hensiktsmessige for at søker skal oppnå målet om arbeid. I begrepet nødvendig ligger en vurdering av hva som kreves for at vedkommende skal kunne skaffe seg høvelig arbeid. Hensiktsmessigheten viser til hvilke tiltak/virkemidler som vil bidra til at søkeren blir satt i stand til å kunne skaffe seg eller beholde det arbeid som anses som høvelig for vedkommende. Dette innebærer for det første at funksjonshemmede eller personer med nedsatt funksjonsevne ikke kan velge om de vil finansiere studiene gjennom Lånekassen eller folketrygdens ytelser til attføring via Arbeids- og velferdsetaten. Det stilles bestemte krav for å få innvilget attføring, og studier er bare en av mange muligheter for å oppnå målet om høvelig arbeid. De som ikke fyller kravene til attføring, må finansiere studiene gjennom Lånekassen.

Som det påpekes i teksten, ligger det også en del begrensninger i attføringsordningen. Begrensningene er imidlertid ikke så absolutte som de framstilles i teksten. Når det gjelder studier i utlandet, er hovedregelen at det bare kan utbetales attføringsytelser til personer som oppholder seg i Norge. Det er imidlertid mulig å få godkjent et attføringstiltak i utlandet dersom tiltaket er nødvendig og hensiktsmessig og det er nødvendig og hensiktsmessig å gjennomføre det i utlandet, for eksempel fordi utdanningen ikke gis i Norge. Bakgrunnen for den nedre grensen på 26 år for skolegang som attføringstiltak er at utdanning som utgangspunkt skal finansieres gjennom det ordinære utdanningssystemet og ikke gjennom trygdens midler. Mange befinner seg i dag i en ordinær utdanningssituasjon opp til 26 år. Også her kan det gjøres unntak for dem som er i en vesentlig annen utdanningssituasjon enn den som gjelder for annen ungdom, og dette skyldes sykdom, skade eller lyte.

Etter AIDs vurdering er ikke grenseflaten mellom utdanningsstøtte og trygdeytelser så uklar som det framstår i utvalgets omtale. De som ikke fyller inngangsvilkårene for attføring eller der skolegang som attføringstiltak ikke anses som nødvendig og hensiktsmessig, må finansiere ev. studier gjennom Lånekassen. Begrensninger i skolegang som attføringstiltak (alder, studier i utlandet med mer) må ses i lys av at studier under attføring først og fremst er et av flere mulige midler for å nå målet om arbeid.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet ser det som positivt at utvalget har understreket den samiske høgskolens særstilling og at en eventuell omorganisering må skje på en måte som ivaretar høyskolens og samenes identitet og egenart. Det sees som positivt at utvalget forutsetter at den videre prosessen rundt Samisk høgskole foretas i samarbeid og konsultasjon med Sametinget. Utvalget understreker at det ut fra deres synsvinkel vil være naturlig at høgskolen tilknyttes Universitetet i Tromsø eller en ny større institusjon i Nord Norge. Utvalget mener dette vil være gunstig for alle parter ved at det vil kunne gi en faglig synergi og en berikelse av begge miljøer. Et alternativ kan være at det etableres en større, felles nordisk samisk høgskole.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet vil understreke at Samisk høgskole har en meget viktig funksjon i det samiske samfunnet som et utdanningssted basert på samisk språk og med utdanningstilbud rettet mot det samiske samfunnets behov. Samisk høgskole er også et viktig instrument i utviklingen av det samiske samfunnets kunnskapsbase. Den forskning og utvikling som foregår ved høgskolen og ved Nordisk Samisk Institutt, som er tilsluttet høgskolen, er av avgjørende betydning for å øke kunnskapen om grunnleggende elementer i det samiske samfunnet. Skolen har i dag et styre med fire representanter fra Sametingene i

Norge, Sverige, Finland og fra Samisk parlamentarisk råd. Dette gir høgskolen et nordisk samisk perspektiv. En svekking av det samiske og det nordisk samiske grunnlaget for skolen vil være negativt for både skolen og hele det samiske samfunnet. Tilknyttes skolen en større ikke-samisk institusjon kan det etter Arbeids- og inkluderingsdepartementets syn føre til at mange av de grunnleggende samiske og nordisk samiske elementer ved høgskolen svekkes.

Et av momentene i Stjernøutvalgets mandat har vært å vurdere den videre utviklingen av norsk høyere utdanning i lys av samfunnets behov. Videre har utredningen tatt utgangspunkt i universitetenes og høgskolenes samfunnsrolle. Utredningens mandat har ikke omfattet å se Samisk høgskole og andre universiteters og høgskolers rolle ut fra det samiske samfunnets behov, og høgskolens samfunnsrolle. En slik helhetlig gjennomgang er imidlertid etter Arbeids- og inkluderingsdepartementets syn nødvendig for å få en helhetlig strategi for rollefordeling, samarbeid og utvikling innenfor samisk høyere utdanning og forskning både på nasjonalt og nordisk plan.

Med hilsen

Tone Westlie (e.f.)
avdelingsdirektør

Tone I. Limbodal
seniorrådgiver